

Motion till riksdagen 2019/20:3142

av **Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD)**

Ökad organdonation och fler blodgivare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ökad organdonation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga medborgare per automatik bör hamna i donationsregistret och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa vetorätten för anhöriga i samband med organdonation och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att få fler att donera blod och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en andra blodbank och tillkännager detta för regeringen.

Ökad organdonation

Runt 1,5 miljoner svenskar har idag anmält sig till organdonationsregistret, och den siffran kunde ha varit betydligt större. De allra flesta är positiva till att donera sina organ, och i Sverige har vi bland de mest donationsvänliga personerna i världen. En undersökning från 2010 visade att hela 80 procent av befolkningen var positiva till att donera sina organ. Trots detta är vi samtidigt förhållandevis dåliga på att donera, och många som kan tänka sig att donera sina organ skriver aldrig in sig i registret.

Må så vara att många tycker att det är otäckt att någon skär i ens kropp, även efter ens död. Det gäller dock att påminna alla de som kan tänka sig att ta emot ett organ om behovet skulle uppstå, att några också måste vara villiga att donera organ när livet tagit slut. Idag ligger Sverige på 16:e plats som donationsland i Europa och runt 800 personer köar för en transplantation. Detta innebär att ungefär 30 av dessa, eller cirka en person i veckan, avlider under väntan på ett organ och många av dem blir så sjuka att de sedan inte klarar någon transplantation. Sverige måste bli bättre på att kommunicera ut denna fråga, och den svenska sjukvården behöver bli bättre på att identifiera möjliga organdonatorer.

Vi måste vända våra blickar till länder som är bättre än vi på det här. För att göra det behöver vi inte se särskilt långt, utan det räcker med att se på grannlandet Norge som är ett av världens bästa länder sett till organdonation. Norges framgång kan spåras tillbaka till 1997 då Stiftelsen Organdonasjon bildades. Stiftelsen kommunicerar idag ut organdonation på ett synligt och positivt sätt och som ensam i världen tog man fram en donationsapplikation. Utöver detta håller man i skolföreläsningar och medverkar i tv-serier. Organisationsstrukturen i Norge ser inte heller riktigt ut som den gör i Sverige. Till skillnad från Sverige, där det finns fem olika transplantationscentrum med fem olika väntelistor, har Norge bara ett transplantationscentrum. Man identifierar tidigt möjliga donatorer och ser till att sjukvårdspersonal som arbetar med organdonation erbjuds relevant utbildning i frågan i tre olika steg. I Norge, men även i bland annat Spanien, väljer man således också att utgå ifrån att en person som avlidit valt att donera sitt organ snarare än det motsatta, som i Sverige. Önskar man inte donera sitt organ slipper man det genom att skriva upp sig i ett register. Inte helt oväntat ligger just de länder som använder sig av detta system på topp fem i världen avseende organdonation.

Riksdagen bör ge regeringen i uppdrag att se över möjligheten att öka antalet organdonationer i Sverige samt möjliggöra för ett system likt Norges där samtliga medborgare per automatik hamnar i donationsregistret snarare än att de aktivt måste välja att hamna där. Översynen bör innefatta att ta lärdom av arbetet i Norge för att nå liknande resultat i Sverige.

Vetorätten hos anhöriga

I Sverige går vården ut på att patienten är i fokus och det är också patientens intressen som ska vara i fokus. Det bör även vara så efter att en patient har avlidit, som genom att ha skrivit upp sig i ett donationsregister också aktivt har valt att skänka sina organ till en döende medmänniska. Att en anhörig i det läget ska kunna gå emot sin avlidne närstående som inte kan säga sitt är inte rimligt. Vetorätten i samband med organdonation bör avskaffas för anhöriga.

Fler blodgivare

Idag är sjukvården beroende av blodgivare eftersom blod enbart produceras av oss människor. Svenska blodgivare ger omkring 500 000 påsar blod årligen, där varje påse rymmer 4,5 deciliter, en siffra som kan tyckas vara hög men som inte räcker på långa vägar för sjukvården. I flera länder arbetar man aktivt för att människor ska lämna blod, och det har visat sig framgångsrikt. I USA kommer s.k. blodbussar till landets skolor flera gånger om året för att friska elever ska få chansen att lämna blod och på så sätt göra en god gärning genom att rädda liv. Den sortens kampanjer har visat sig vara mycket framgångsrika, och ersättningen består ofta bara av ett glas juice eller kanske en kaka.

I Sverige finns blodbussar ibland uppställda på olika platser, men ansträngningarna för att få in mer blod får ändå anses vara ganska svaga. Det finns flera skäl till varför detta bör ses över, och därför bör riksdagen ge regeringen i uppdrag att återkomma med tydliga förslag på hur insamlingen av blod kan intensifieras.

En andra blodbank

Många människor som vill ge blod kan i slutändan inte ge blod som följd av de regler som finns för att kunna bli blodgivare. Det är en säkerhetsåtgärd som är viktig, men samtidigt innebär det att mycket friskt blod som skulle kunna användas till en behövande inte används. Regeringen bör därför se över möjligheten att införa ett system med en andra blodbank. Denna blodbank kan innehålla blod från sådana som önskat ge blod men som nekats med dagens system, till följd av exempelvis utlandsvistelser eller dylikt. I lägen med akut blodbrist kan detta blod testas och sedan eventuellt användas.

Markus Wiechel (SD)

Mikael Strandman (SD)